

๔. ปรินิพพานปัญหา ๑๙

พระราชชาตรัสถามว่า "พระผู้เป็นเจ้า ผู้ใดไม่ปฏิสนธิ เขาจะเสวย
เวทนาที่เป็นทุกข์หรือไม่?"

พระเถระเจ้าทูลตอบว่า "เสวยบ้าง ไม่เสวยบ้าง."

ร. "เสวยเวทนาชนิดไหน, ไม่เสวยเวทนาชนิดไหน?"

ก. "เสวยเวทนาที่มีกายเป็นสมุฏฐาน, ไม่เสวยเวทนาที่มีจิตเป็น
สมุฏฐาน."

ร. "ไฉนจึงเสวยเวทนาที่มีกายเป็นสมุฏฐาน, ไฉนจึงไม่เสวยเวทนาที่มี
จิตเป็นสมุฏฐาน?"

ก. "สิ่งใดเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดทุกข์เวทนา ที่มีกายเป็นสมุฏฐาน,
เพราะยังไม่สิ้นแห่งเหตุและปัจจัยนั้น จึงเสวยทุกข์เวทนาที่มีกายเป็น
สมุฏฐาน, สิ่งใดเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดทุกข์เวทนาที่มีจิตเป็นสมุฏฐาน,
เพราะความสิ้นแห่งเหตุและปัจจัยนั้น จึงไม่เสวยทุกข์เวทนาที่มีจิตเป็น
สมุฏฐาน. แม้คำนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า "พระอรหันต์ท่านเสวยแต่
เวทนาที่มีกายเป็นสมุฏฐานอย่างเดียว, มิได้เสวยเวทนาที่มีจิตเป็นสมุฏฐาน."

ร. "พระผู้เป็นเจ้า ก็เมื่อพระอรหันต์ท่านเสวยทุกข์เวทนาอยู่, เหตุไฉน
ท่านไม่ปรินิพพานเสียเล่า?"

ก. "เพราะว่า ความรักความชังของพระอรหันต์ไม่มีเลย, อนึ่ง พระ
อรหันต์ทั้งหลายท่านไม่เร่งกาลเวลา ท่านคอยกาลเวลาอยู่. ถึงคำนี้ พระธรรม
เสนาบดีสารีบุตรเถระเจ้าก็ได้กล่าวไว้ว่า "เรามีได้ยินดีความตาย หรือชีวิต
(ความเป็นอยู่) แต่เราคอยกาลเวลาอยู่, เหมือนลูกจ้างคอยค่าจ้างอยู่ และเรา
มีได้ยินดีความตายหรือชีวิตเลย, แต่เรามีสติรู้ รอคอยกาลเวลาอยู่."

ร. "พระผู้เป็นเจ้าช่างฉลาดจริง ๆ."